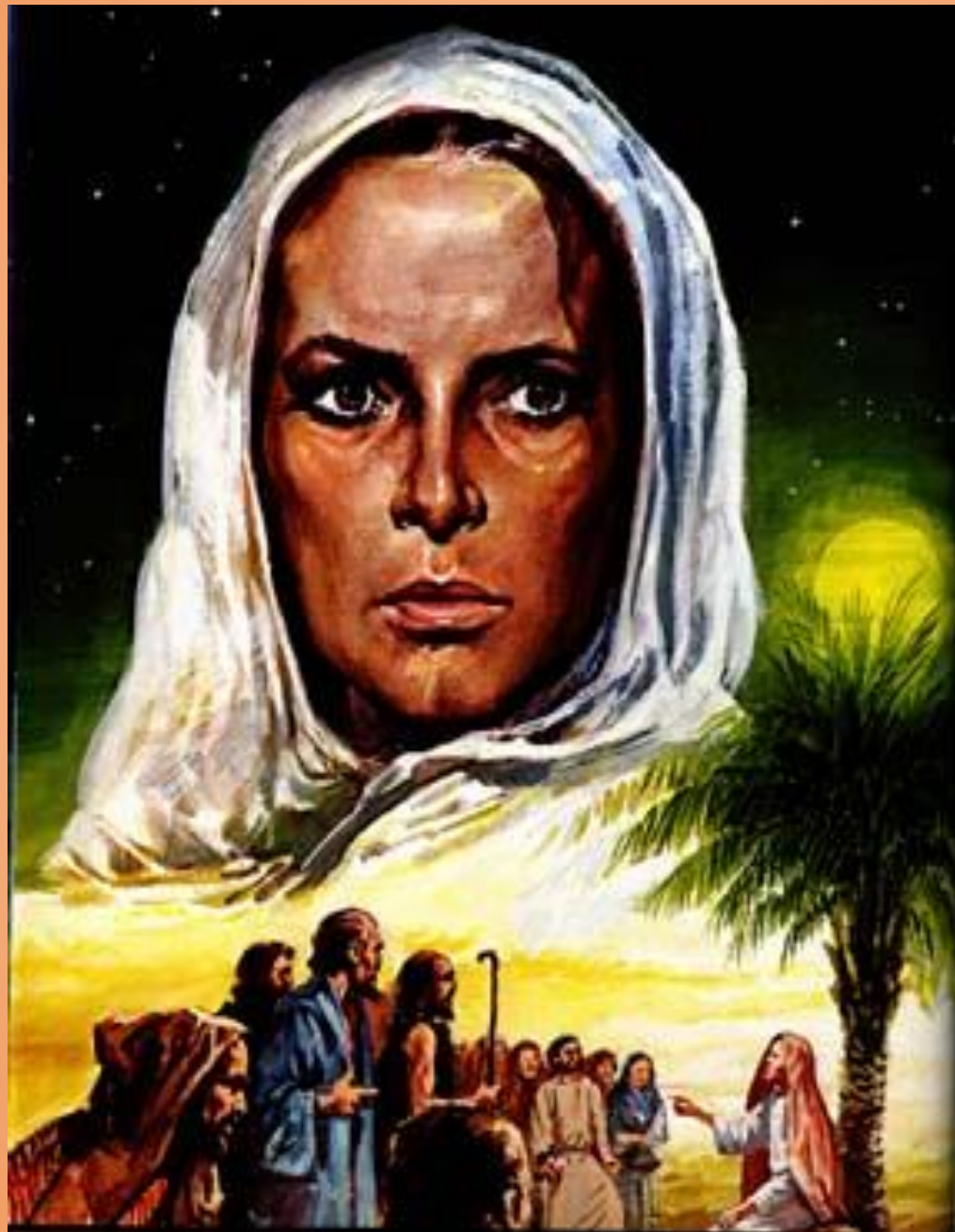

מרחב
תנ"ך

ישיבת
אמ"ת
אלרז פ"ת

דבורה
הנביאה

ספר שופטים
(פרקים ד-ה)

מיקום
סיפורי
דבורה
הנביאה
בספר שופטים

מצג לתקופת השופטים
(פרקים: א–ג)

מעללי השופטים
(פרקים: ג–טז)

אירועי סיום
פסל מיכה, פילגש בגבעה
(פרקים: יז–כא)

מיקום
סיפורי
דבורה
הנביאה
בחיבת
השופטים

מעלה השופטים
(פרקים: ג-טז)

שמשון

יפתח
+
שופטים קטנים

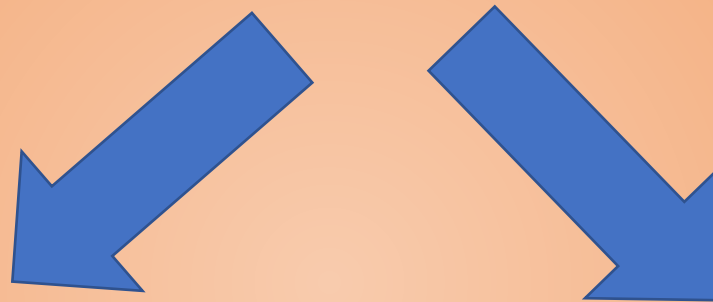
אבימלך

גדעון

דבורה
ברק

עתניאל
אהוד
שמגר

דבורה השופטת (פרקים ד-ה)

שירת הניצחון של דבורה וברק
(פרק ה)

סיפור הניצחון על הכנענים
(פרק ד)

משירת הניצחון של דבורה וברק אנו למדים פרטים נוספים המספקים לנו תמונה רחבה יותר על סיפור הקרב ועל המצב הקשה ששרר בעת השעבוד הכנעני.

דמויות מרכזיות / פרק ד

סיסרא

שר עבא יבין מלך-חצור הכנעני
הובס ע"י ברק ועבאו
נהרג לאחר שנס מהמערכה
ע"י יעל אשת חבר הקיני

דבורה הנביאה מהר אפרים
השופטת את ישראל בעת ההיא

ברק בן אבינעם מקדש-נפתלי
האיש שדבורה זימנה כדי לנהל את קרב הניצחון,
הוא מתנה את הסכמתו בזה שתבוא אתו

יעל (אשתו של חבר מהעם הקיני)
הרגה בערמה את סיסרא באהלה לאחר שהוא נס
אל מקום מושבה

דמויות בשירת דבורה

פרק ה

סיסרא

שר עבאו של יבין מלך-חצור הכנעני

אמא של סיסרא

מעפה לשובו, אך לא מבינה מדוע הוא מתעכב

שריה החכמות של אם סיסרא

מרגיעות את אם סיסרא בכך שהעיכוב בהגעת בנה מהקרב נובע מהעיכוב בחלוקת שלל ישראל הרב

יעל (אשתו של חבר מהעם הקיני)
מקדש-נפתלי
תיאור הריגתו של סיסרא

שבטי ישראל השונים

יש שבטים ששיתפו פעולה עם ברק כנגד הכנענים, ויש שבטים שהתחמקו, דבורה בשירתה מגנה ומשבחת בהתאם

ה'

על גבורתו וחלקו בניצחון

תושבי מרוז ?

לא באו לעזרה

תזכורת !

**המעיינות
החוזרת
על עצמה
בימי
כל אחד
מהשופטים**

השופטת דבורה

המצב הרוחני לאחר מות השופט: רע !

("ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה'" וְאֶהוּד מֵת)

האויב שה' שלח:

כנענים

("וימכרום ה' ביד יבין מלך כנען ... וְיָשָׁר עָבְאוֹ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּחַרְשֶׁת הַגּוֹזִים . . .
כִּי 900 רֶכֶב בָּרָזָל לוֹ, וְהוּא לָחָץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִזְקָה 20 שָׁנָה")

תגובת בנ"י למצבם הקשה:

זועקים אל ה' ! ("ויצעקו בני ישראל אל ה' ...")

תוצאת המלחמה:

הארץ שקטה 40 שנים פרק ד: וַיִּכְנַע אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יָבִין מֶלֶךְ-כְּנָעַן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁקָט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה:
יד בנ"י הלוך וקשה על יבין מלך כנען עד אשר הכריתו את יבין מלך כנען:
פרק ה: וַתִּשְׁקָט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה:

התערבות ה' להצלחת השופט:

מצווה בנבואה (דבר ה') את דבורה לשלוח את ברק ואת אופן ניהול הקרב . . .
"וַיִּהְיֶה ה' אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הָרֶכֶב וְאֶת כָּל הַמִּחְנֶה לְפִי חֶרֶב לִפְנֵי בָרָק"
"וַיִּכְנַע אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל"

מות השופטת:

לא מוזכר.

תקציר – סיפור הניצחון בפרק ד

אחר 20 שנות שעבוד לעם הכנעני בראשות המלך יבין וסיסרא שר צבאו, צעקו בני-ישראל לה'. באותה עת דבורה הנביאה שפטה את ישראל, היא קראה (כנראה בנבואה מה') לברק בן אבינעם מנפתלי להושיע את ישראל.

ברק התנה את יציאתו לקרב בהשתתפות דבורה. דבורה נענתה לבקשתו, אך הוסיפה כי נוכחותה תיטול מברק את תפארת הניצחון, שכן ה' ימכור את סיסרא ביד אשה. בקרב שהתנהל סמוך לנחל קישון ובמרדף שאחריו הוכה כל הצבא הכנעני על רכבו וחייליו. סיסרא ירד ממרכבתו ונס ברגל לעבר המאהל של חבר מהעם הקיני, שהיו מיוחדים עם הכנענים, שם חשב למצוא מקלט.

יעל אשתו של חבר הזמינה אותו לאוהל, הרגה אותו באמצעות יתד שתקעה ברקתו, ובכך מימשה את נבואת דבורה על שהניצחון בקרב יהיה בזכות אשה. הניצחון הביא לכניעת יבין, ולאחר זמן בני-ישראל אף הכריתו אותו.

כעת לסיפור קצת יותר בהמשך

השעבוד הכנעני, דבורה הנביאה ממנה את ברק למערכה

א וַיִּסְפוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיֹּאחֲזֵד מֵת:

ב וַיִּמְכְּרֻם ה' בְּיַד יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן אֲשֶׁר מֶלֶךְ בַּחצֹר וְיֹשֵׁר עָבְאוּ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בַּחֲרָשֶׁת הַגּוֹזִים:

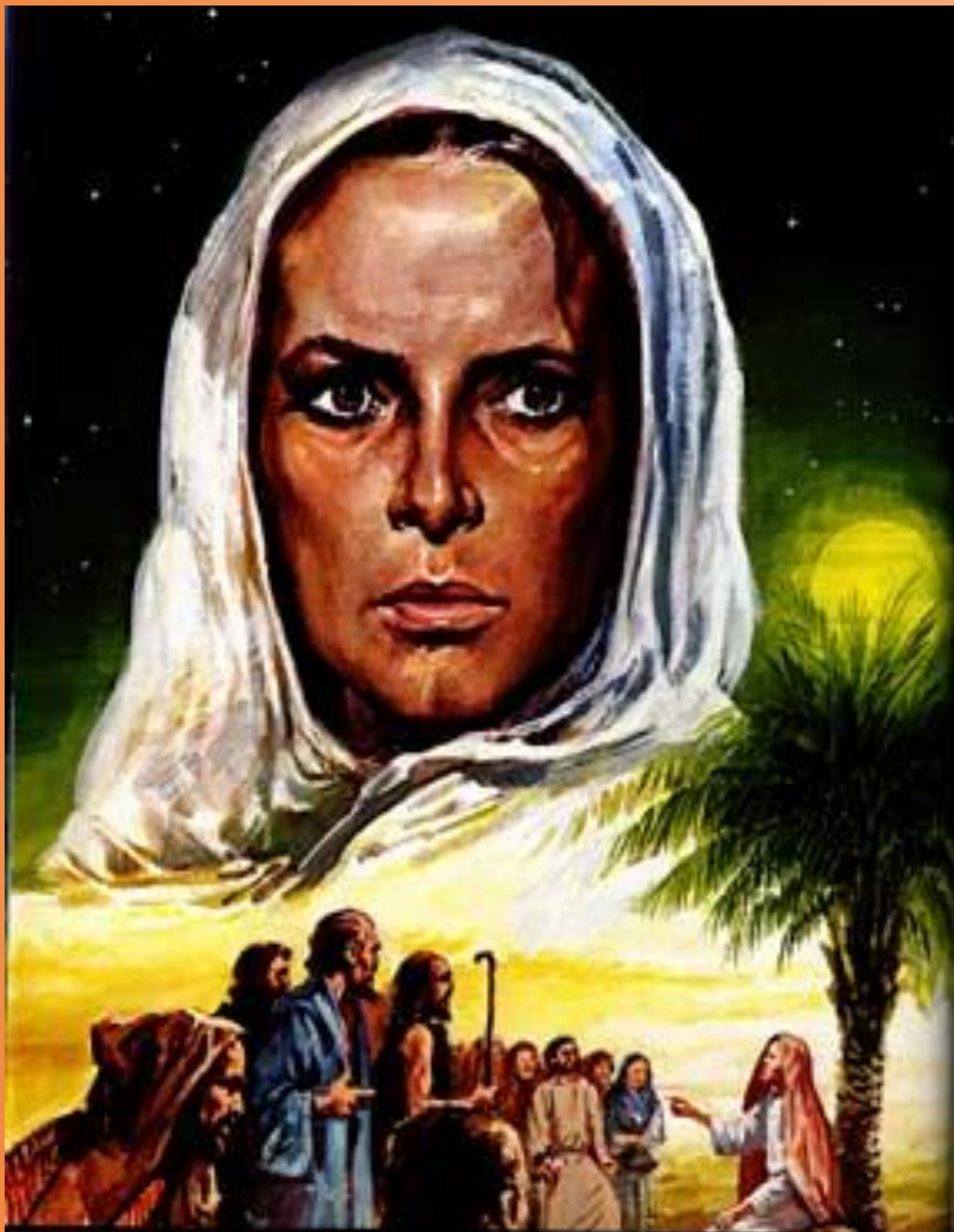
ג וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל ה' כִּי תָשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בָּרְזָל לוֹ וְהוּא לָחֵץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּחֲזָקָה עֲשָׂרִים שָׁנָה:

ד וַדְּבֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֲשֶׁת לַפִּידוֹת הָיָא שֹׁפֵטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא: ^ה וְהָיָא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְּבֹרָה בֵּין הָרְמָה וּבֵין בֵּית אֵל בַּחֵר אֶפְרַיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִמְשַׁפֵּט: ^ו וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרַק בֶּן אֲבִינֵעַם מִקֹּדֶשׁ נִפְתָּלִי וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא עֲנָה ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ וּמִשְׁכַּת בַּחֵר תָּבוֹר וְלָקַחְתָּ עִמָּךְ עֲשָׂרֹת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נִפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלוֹן: ^ז וּמִשְׁכַּתִּי אֵלֶיךָ אֵל נָחַל קִישׁוֹן אֶת סִיסְרָא שֶׁר עָבָא יָבִין וְאֶת רֶכֶבוֹ וְאֶת הַמוֹנֹו וַנִּתְתִּיחוּ בַיָּדָךְ: ^ח וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרַק אִם תֵּלְכִי עִמִּי וְהִלַּכְתִּי וְאִם לֹא תֵלְכִי עִמִּי לֹא אֵלֶיךָ:

ט וַתֹּאמֶר הֵלֶךְ אֵלֶיךָ עִמָּךְ אִפְסָ כִּי לֹא תִהְיֶה תַפְאֲרֶתְךָ עַל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בְיַד אִשָּׁה יִמְכַּר ה' אֶת סִיסְרָא וְתִקֵּם דְּבֹרָה וְתִלָּךְ עִם בָּרַק קִדְּשָׁה: ^י וַיִּצְעַק בָּרַק אֶת זְבֻלוֹן וְאֶת נִפְתָּלִי קִדְּשָׁה וַיַּעַל בָּרְגָלָיו עֲשָׂרֹת אֲלָפֵי אִישׁ וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבֹרָה: ^{יא} וַחֲבֵר הַקִּינִי נִפְרָד מִקֵּץ חֶבֶן חֵתָן מִשָּׁה וַיֵּט אֶהְלוֹ עַד אֵלוֹן בְּצַעְנָנִים אֲשֶׁר אֶת קִדְּשָׁה:

הקרב, תבוסת עבא סיסרא, מות סיסרא בידי יעל

יב וַיִּגְדּוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרַק בֶּן אֲבִינוֹעַם הַר תְּבוֹר: יג וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת כָּל רֶכֶבָּו תָּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בְּרִזָּל וְאֵת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם אֶל נַחַל קִישּׁוֹן: יד וַתֹּאמֶר דְּבָרָה אֶל בָּרַק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן ה' אֶת סִיסְרָא בְיָדְךָ הֲלֹא ה' יֵצֵא לְפָנֶיךָ וַיִּרֶד בָּרַק מֵהַר תְּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו: טו וַיְהִי ה' אֶת סִיסְרָא וְאֵת כָּל הָרֶכֶב וְאֵת כָּל הַמַּחֲנֶה לְפִי חֶרֶב לְפָנֵי בָרַק וַיִּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמְּרֻכָּבָה וַיֵּנֶס בְּרִגְלָיו: טז וּבָרַק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל מַחֲנֶה סִיסְרָא לְפִי חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד אֶחָד: יז וְסִיסְרָא נָס בְּרִגְלָיו אֶל אַהֵל יַעֲל אִשֶּׁת חֶבֶר הַקִּינִי כִּי שְׁלוֹם בֵּין יִבִּין מֶלֶךְ חֲצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקִּינִי: יח וַתֵּצֵא יַעֲל לִקְרֹאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אֵל תִּירָא וַיִּסֶּר אֵלֶיהָ הָאֵהָלָה וַתִּכְסֶּהוּ בְּשִׁמְיָכָה: יט וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֲשִׁקִּינִי נָא מָעַט מִיָּם כִּי עָמַאתִי וַתִּפְתַּח אֶת נְאוֹד הַחֲלָב וַתִּשְׁקֶהוּ וַתִּכְסֶּהוּ: כ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עָמַד פֶּתַח הָאֵהָל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבוֹא וּשְׁאַלְךָ וְאָמַר הֵישׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אֵין: כא וַתִּקַּח יַעֲל אִשֶּׁת חֶבֶר אֶת יִתְד הָאֵהָל וַתִּשֶׂם אֶת הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בִּלְאֵט וַתִּתְקַע אֶת הַיִּתְד בְּרִקְתּוֹ וַתַּעֲנַח בָּאָרֶץ וְהוּא נֶרְדָּם וַיַּעַף וַיָּמָת: כב וְהָיָה בָרַק רָדַף אֶת סִיסְרָא וַתֵּצֵא יַעֲל לִקְרֹאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לֵךְ וְאַרְאֵךְ אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וְהָיָה סִיסְרָא נָפֹל מִת וְהַיִּתְד בְּרִקְתּוֹ: כג וַיִּכְנַע אֲלָקִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִבִּין מֶלֶךְ כְּנָעַן לְפָנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: כד וַתֵּלֶךְ יָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְקִשָּׁה עַל יִבִּין מֶלֶךְ כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יִבִּין מֶלֶךְ כְּנָעַן:

וְדַבֹּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אִשָּׁה לַפִּידוֹת
הִיא שֹׁפֵטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בַּעֲת הַהִיא:

וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דַּבֹּרָה
בֵּין הָרְמָה וּבֵין בֵּית-אֵל בְּהַר-אֶפְרַיִם
וַיַּעַל אֵלֶיהָ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לִמְשָׁפֹט:

וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא
לְבָרֶק בֶּן אֲבִינֵעַם מִקֹּדֶשׁ נִפְתָּלִי

הֲלֹא עֲוֹה ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל
לְךָ וּמִשְׁכַּת בְּהַר תְּבוֹר
וּלְקַחְתָּ עִמָּךְ 10,000 אִישׁ מִבְּנֵי נִפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלֹן:
וּמִשְׁכַּתִּי אֵלֶיךָ אֶל נַחַל קִישׁוֹן
אֶת סִיסְרָא שָׂר עֶבֶא יִבִּין וְאֶת רָכְבוֹ וְאֶת הַמוֹנֹה
וְנִתְּתִיחוֹ בְיָדְךָ:

והלך אלך עמך
אִפֹּס כִּי לֹא תִהְיֶה תַּפְאֲרֶתְךָ
עַל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ
כִּי בִיד אִשָּׁה יִמְכַּר ה' אֶת סִסְרָא

אם תלכי עמי – והלכתי
ואם לא תלכי עמי – לא אלך:

וּתְקַם דְּבוּרָה
וּתְלֹךְ עִם בָּרַק קְדֻשָּׁה:

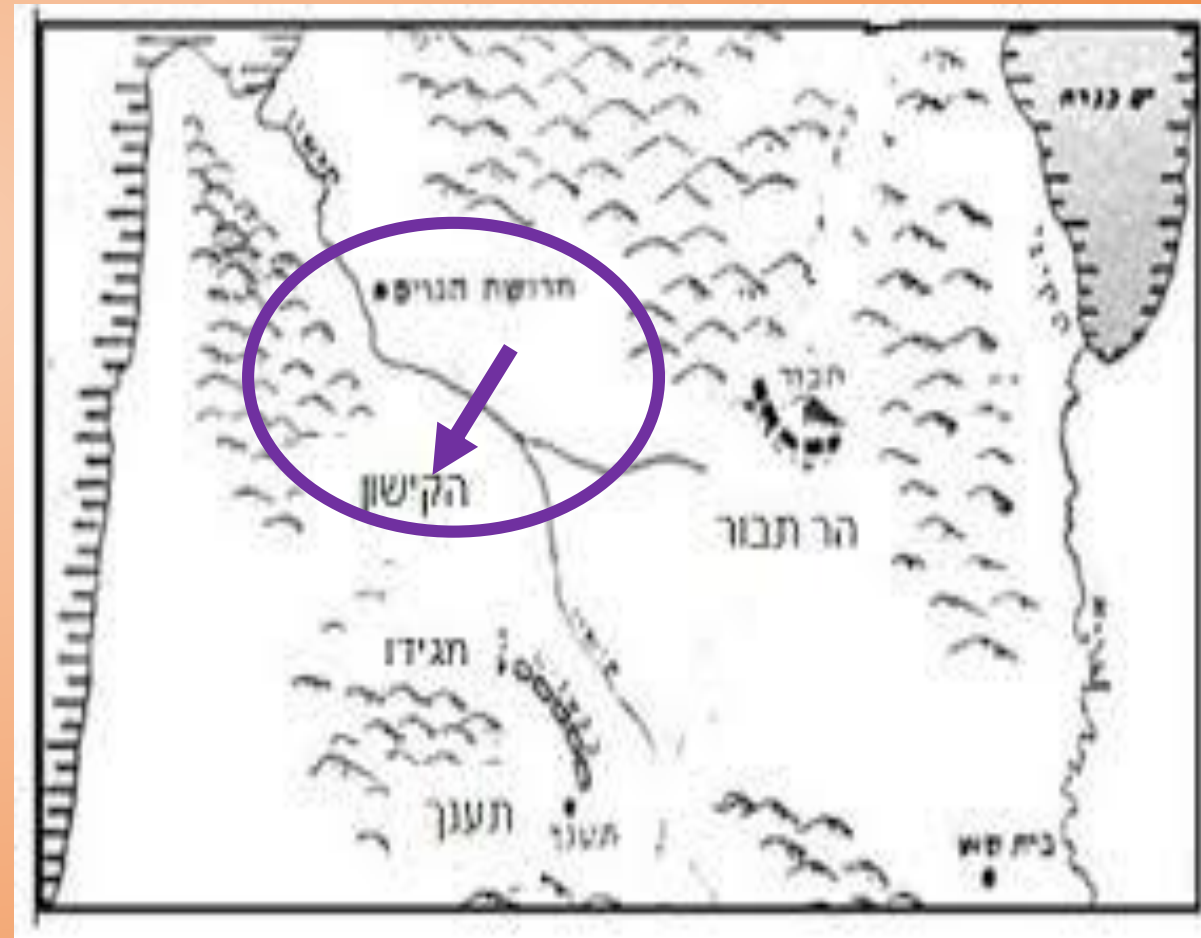

וַיִּזְעַק בָּרַק אֶת זְבוּלֹן
וְאֶת נַפְתָּלִי קִדְשָׁה
וַיַּעַל בְּרִגְלָיו 10,000 אִישׁ
וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבוֹרָה:

וַחֲבֵר הַקִּינִי נִפְרָד
מִקֵּין מִבְּנֵי חֶבֶב חֵתָן מִשָּׂה
וַיֵּט אֶהְלוּ עַד אֵלֹן בְּצַעֲנִיִּים
אֲשֶׁר אֶת קֹדֶשׁ

וַיִּגְדּוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרֶק בֶּן אֲבִינֵעַם הָרַתְּבוֹר:
וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת כָּל רֶכְבּוֹ 900 רֶכֶב בָּרָזָל
וְאֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִחֶרֶשֶׁת הַגּוֹיִם אֶל נָחַל-קִישּׁוֹן

וַיֵּרֶד בָּרֶק מִמָּוֶה תְּבוּר ו־ 10,000 אִישׁ אַחֲרָיו:
וַיָּהֶם ה' אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הָרֶכֶב וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה
לְפִי חֶרֶב לִפְנֵי בָרֶק
וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמְּרֻכָּבָה וַיָּנֹס בְּרִגְלָיו:

וַתֹּאמֶר דִּבְרָה אֶל בָּרֶק:
קוּם ! כִּי זֶה הַיּוֹם
אֲשֶׁר נָתַן ה' אֶת סִיסְרָא בְיָדְךָ !
הֲלֹא ה' יֵצֵא לִפְנֶיךָ !

וּבָרַק יְהוָה אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם
וַיִּפֹּל כָּל מַחֲנֶה סִיסְרָא לְפִי חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד אֶחָד:

מפת כללית של סיפור הקרב מול סיסרא

וְסִיסְרָא נָס בְּרִגְלָיו אֶל אֶהֱל יַעֲקֹב
אִשְׁתְּ חֶבְרֹן הַקִּינִי
כִּי שָׁלוֹם בֵּין יִבְיָן מֶלֶךְ-חֲצוֹר
וּבֵין בֵּית חֶבְרֹן-הַקִּינִי:

סוּרָה אֲדֹנִי, סוּרָה אֵלַי
אַל תִּירָא !

וַיִּסַּר אֱלֹהֵי הָאֱהָלָה, וַתִּכְסְּהוּ בַשְּׂמִיכָה:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי: הִשְׁקִינִי נָא מַעַט מַיִם כִּי עֲמַאתִי, וַתִּפְתַּח אֶת נְאוֹד הַחֲלָב, וַתִּשְׁקֶהוּ וַתִּכְסְּהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי: עֲמַד פֶּתַח הָאֱהָל, וְהָיָה אִם אִישׁ יָבוֹא וּשְׂאֵלְךָ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֶּה אִישׁ, וְאָמַרְתָּ אֵין:

וַתִּקַּח יָעֵל אִשְׁתׁ חָבֵר אֶת יִתְד הָאֵהָל
וַתִּשֶׂם אֶת הַמַּקֶּבֶת בַּיָּדָהּ
וַתָּבוֹא אֵלָיו בְּלֹאט
וַתִּתְקַע אֶת הַיָּתֵד בְּרִקְתּוֹ וַתַּעֲנֹחַ בְּאַרְצָן
וְהוּא נֹרֵדִים וַיַּעַף וַיָּמָת:

וְהֵנָּה בָּרַק רִדְף אֶת סִיסְרָא
וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ:
לֵךְ וְאַרְאֵנִי אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵתָּה מִבִּקְשׁ,
וַיָּבֹא אֵלֶיהָ, וְהֵנָּה סִיסְרָא נָפֹל מֵת וְהִיתֵד בְּרַקְתּוֹ

תוצאת המלחמה

"וַיִּכְנַע אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַהוּא
אֶת יִבְיִן מֶלֶךְ-כְּנָעַן לִפְנֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל"

וַתִּלָּךְ יַד בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הַלּוֹךְ וְקָשָׁה עַל יִבְיִן מֶלֶךְ-כְּנָעַן
עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יִבְיִן מֶלֶךְ-כְּנָעַן:

וַתִּשְׁקַט הָאָרֶץ 40 שָׁנָה !

(פרק ה, פס' לא)